

**Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye Tárgy: Javaslat európai parlamenti és tanácsi ajánlásra az Európai szakoktatási és szakképzési kreditrendszer (ECVET) létrehozásáról**

COM(2008) 180 végleges – 2008/0070 (COD)

(2009/C 100/25)

2008. április 23-án a Tanács úgy határozott, hogy az Európai Közösséget létrehozó szerződés 262. cikke alapján kikéri az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleményét a következő tárgyban:

*Az Európai szakoktatási és szakképzési kreditrendszer (ECVET) létrehozása*

A bizottsági munka előkészítésével megbízott „Foglalkoztatás- és szociálpolitika, uniós polgárság” szekció 2008. szeptember 11-én elfogadta véleményét. (Előadó: An LE NOUAIL-MARLIÈRE.)

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság 2008. október 22–23-án tartott, 448. plenáris ülésén (a 2008. október 22-i ülésnapon) 109 szavazattal ellenszavazat nélkül, 1 tartózkodás mellett elfogadta az alábbi véleményt.

## 1. Bevezetés

1.1. Ez az ajánlásra tett javaslat olyan közös európai képesítési rendszert kezdeményez, amely a munkavállalók mobilitása érdekében elősegítené a képesítések átvitelét és elismerését.

1.2. Az oktatás és a képzés a lisszaboni stratégia, azaz a tudásalapú társadalom és a gazdaság előtt álló kihívások leküzdését célzó európai reformprogram szerves részét képezi. Pontosabban fogalmazva a polgárok ismereteinek, képességeinek és szaktudásának oktatás és képzés révén történő fejlesztése a versenyképességre, a fejlesztésre, a foglalkoztatásra és társadalmi kohézióra irányuló lisszaboni célkitűzések megvalósításának szükséges és elengedhetetlen feltétele.

1.3. Bár történtek előrelépések, a kitűzött célokat nem sikerült elérni, különösen az egész életen át tartó tanulás és a munkavállalói mobilitás tekintetében, ahol még számos akadály fennáll. Ezekből a hiányosságokból nyilvánvalóan kitűnik, hogy olyan eszközök és együttműködési mechanizmusok kifejlesztésére van szükség, amelyek elősegítik az egész életen át tartó tanulásban való részvételt és a képesítések tagállamok, intézmények és rendszerek közötti átvitelét. Egy ilyen stratégia végrehajtásához, az európai munkavállalók és polgárok ismereteinek, szaktudásának és képességeinek fejlesztéséhez, valamint minden egyéb érdekelt szereplő (nevezetesen a képzési intézmények) szempontjából elengedhetetlen a képesítések rendszerének átláthatóvá tétele.

1.4. A polgárokat célzó ECVET <sup>(1)</sup> rendszer várhatóan elősegíti az egész életen át tartó tanulás keretében és több országban végzett tanulmányok elismerését. Az Európában meglévő gyakorlatokra és rendszerekre épül, és az alábbi elemeken alapul:

— a képesítések átvihető és összegyűjthető tanulmányi egységekben (ismeretek, szaktudás és képességek) történő kifejezése,

— a tanulmányi egységek átviteli és összegyűjtési, valamint érvényesítési mechanizmusainak átlátható kialakítása,

— partneri kapcsolatok kialakítása az intézmények között az átvitelt lehetővé tevő és a transznacionális tanulási térséget létrehozó környezet megteremtése érdekében.

## 2. Általános megjegyzések

2.1. A hatásértékelésből kiderül, hogy az ECVET rendszer olyan eszköz, amely elősegíti a különféle rendszerekben szerzett tanulmányi eredmények átláthatóságát, összehasonlíthatóságát, átvitelét és összegyűjtését. Nem igényli a képesítések további szétaprózódását, és nem javasolja sem azok, sem pedig a képzési rendszerek harmonizálását. Támogatja és megerősíti a meglévő mobilitási eszközöket (ECTS <sup>(2)</sup> és EQF <sup>(3)</sup>). Idővel hozzájárulhat a nemzeti képzési rendszereknek az egész életen át tartó tanulás megvalósulásához szükséges reformjához. Ennek révén az ECVET hozzáadott értéket nyújt a mobilitás és az egész életen át tartó tanulás szempontjából.

2.2. Nem szabad azonban alábecsülni az említett eszközökkel kapcsolatos nehézségeket. Bár az EQF célja a transznacionális összehasonlítás, a nemzeti rendszereket eleve úgy kell megalkotni és megszervezni, hogy a többi tagállambeli partnerek megértsék őket és megbízzanak bennük. Az Európai Bizottság feladata lesz, hogy megfelelő kritériumokat határozzon meg,

<sup>(1)</sup> Mozaikszó a rendszer angol nevéből: European Credits System for Vocational Education and Training.

<sup>(2)</sup> Felsőoktatási kreditátviteli rendszer.

<sup>(3)</sup> Az egész életen át tartó tanulás európai képesítési keretrendszere.

amelyek révén biztosítható a relevancia, az átláthatóság, az összehasonlíthatóság és a partnerek közötti kölcsönös bizalom megteremtése. Bár az EQF-et azért hozták létre, hogy megteremtse a képzések európai, nemzeti és ágazati szintű összehasonlíthatóságát és önkéntes átültetését, nem szabad alábecsülni a meglévő rendszerek összetettségét. Ezért meg kell erősíteni azokat az eszközöket, amelyek lehetővé teszik a nagyobb átláthatóság megteremtését és az ahhoz szükséges lépések megtételét, hogy 2012-re megvalósuljon az oklevél vagy bizonyítványrendszer.

2.3. Azt is hangsúlyozni kell, hogy az ECVET nem lép más hatályos uniós szintű politikák, nevezetesen a migráns munkavállalókra vonatkozó 2005/36/EK irányelv helyébe. Másrészt azonban nem is erősíti meg az azokhoz a meglévő európai programokhoz fűződő szükséges kapcsolatokat, amelyek különösen az EU kevésbé fejlett régiói tekintetében előírják az oktatási és képzési rendszerek reformját végrehajtó tevékenységek ESZA-ból történő finanszírozását, hogy az emberekben jobban tudatosodjék a tudásalapú társadalom igényeinek, mindenképp az egész életen át tartó tanuláshoz való fontossága; és javuljon az színvonalas oktatáshoz való hozzáférés.

2.4. Az ECVET rendszer, amely egy állandó folyamatot indít el, az összes szereplő részéről hosszú távú elkötelezettséget, az uniós, nemzeti, illetve ágazati szinten adaptált kezdeményezések között pedig szinergiát igényel. Sajnos explicit módon nem szerepel benne az eredmények és az újítások (bevált gyakorlatok) hasznosítása, amely pedig a 2012-re tervezett értékelésre tekintettel mozgásba hozhatná a lehetséges szereplőket és partnereket.

2.5. Bár az EGSZB elismeri, hogy a minden szinten számos köz- és magán szereplő bevonásával tartott konzultációk révén sikerült kialakítani egy közös nyelvezetet, az, hogy az javaslatokban, közleményekben, ajánlásokban, hatástanulmányokban és az Európai Bizottság által kért jelentésekben rendszeres a mozaikszavak használata, ezek összekeveréséhez és zűrzavarhoz vezet, ami nem jelent jót a kitűzött cél elérése szempontjából. Az egyik nyelvben értelmes rövidítések, betűszavak, mozaikszavak vagy szlogenek más nyelven esetleg nem jelentenek semmit, sőt, akár kifejezetten negatív képet is sugallhatnak. Másrészt ezek használata visszatarthat új képzési szervezeteket a csatlakozástól, és érdektelenné teheti a célcsoportokat az iránt, amit éppen azért hoztak létre, hogy megkönnyítse az átjárhatóságot a nemzeti szakképzési rendszerek között, nem pedig azért, hogy átláthatatlanabbá tegye őket. Az EGSZB ugyanakkor azt javasolja, hogy a szakképzési rendszerek harmonizálását és az egész életen át tartó tanulással való összeegyeztethetőségüket célzó erőfeszítések során vegyék figyelembe a nyelvi szempontokat és az Európai Bizottság más területeken tett erőfeszítéseit is.

2.6. Az Európai Bizottságnak gondoskodnia kell arról, hogy azon cél megvalósítása, hogy mindenki különböző képzési intézményekben és különböző országokban folytathassa tanulmányait, ami elősegíti a tanulók egész Európára kiterjedő mobilitását, ami annál is inkább figyelemre méltó, mivel az Európai Unió területén több mint 30 000 szakképzési intézmény található <sup>(1)</sup>, ne a nyelvi sokszínűség vagy az Európai Bizottság által sürgetett minőségi nyelvoktatás kárára történjen.

### 3. Részletes megjegyzések

3.1. Az, hogy az Európai Bizottság az ECVET rendszer bevezetését európai parlamenti és tanácsi ajánlás formájában, a Szerződés 150. cikkének megfelelően javasolja, olyan keretet teremt, mely lehetővé teszi a rendszerben foglalt elvek – önkéntes alapon történő – megvalósítását. Ez a módszer a konzultációs eljárást erősíti, amely lehetővé tette a különböző szereplők, köztük a szociális partnerek véleménycseréjét.

3.2. Az önkéntes megközelítés, még ha vannak is hiányosságai, lehetővé teszi az Európai Bizottság, a szociális partnerek és a tagállamok közötti koordináció megerősítését a későbbiekben felmerülő problémák azonosításában, és főként az újítások és a legmegfelelőbb megoldások kifejlesztésében. E folyamat révén egy olyan ECVET operatív és hatékonyabb megvalósítása képzelhető el, amely a képességek elismerése tekintetében valódi európai hozzáadott értéket nyújt az uniós polgárok és munkavállalók számára, előmozdítva ezáltal az egész életen át tartó tanulást és a mobilitást.

3.3. Az Európai Bizottságnak az a kinyilvánított szándéka, hogy értékeli és közzéteszi az eredményeket annak érdekében, hogy az ECVET rendszer állandó fejlesztés és felülvizsgálat alatt álljon, hogy el lehessen végezni a szükséges módosításokat, az együttműködés garanciájának tűnik. A különféle szereplőket és különösen a felhasználókat vagy képviselőiket széles körben kellene vonni az értékelésbe és a javaslatban szereplő jelentés elkészítésébe.

3.4. Az Európai Bizottság azon óhajának, hogy támogatni és ösztönözni kívánja az egész életen át tartó tanuláshoz való hozzáférést és a transznacionális mobilitást az oktatás és a szakképzés területén, az ajánlásban implicit módon megjelenő, az érintettek helyével és szerepével kapcsolatos elvek teljes elismerése formájában is meg kell jelennie:

<sup>(1)</sup> IP/08/558 – Az Európai Bizottság sajtóközleménye.

- az ECVET végfelhasználói azok az önkéntes tanulók, akiknek célja, hogy eredményeiket elismert képzés formájában érvényesíthessék;
- az eredmények kreditpontok révén történő elismerésén alapuló képzési rendszer pártatlanságot és egyenlő hozzáférést kell hogy biztosítson a számukra, és nem szabad további akadályokat vagy kiválasztási kritériumokat tartalmaznia;
- az alapoktatásra és -képzésre, valamint az egész életen át tartó tanulásra irányuló európai együttműködés szükséges az átláthatóság és a képzések elismerése feltételeinek megteremtéséhez;
- kifejezetten az ECVET-re épülő hálózatokat és partnerségeket kell kiépíteni a tanulmányi megállapodásokhoz és a kreditátvitelhez kapcsolódó új eszközök és gyakorlatok kidolgozása céljával;
- az Európai Bizottságnak ügyelnie kellene arra, hogy az elfogadásra váró szabályok lehetővé tegyék a méltányos elbánást nemcsak a tanulók, hanem a képzési szervezetek számára is. Nemrégiben készült tanulmányokból<sup>(1)</sup> az is kiderül, hogy az egész életen át tartó tanulás előnyeit a leginkább az *eleve a legmagasabb végzettséggel rendelkezők* használják ki, a legkevésbé pedig a legalacsonyabb végzettségűek vagy képzéssel nem rendelkezők. Bár ennek számos oka van, ezt az akadályt el kell kerülni, és az Európai Bizottságnak gondoskodnia kell arról, hogy a *képzések tekintetében* leghátrányosabb helyzetűek ne rekedjenek a rendszeren kívül;
- ehhez kapcsolódik, hogy egyes tagállamokban az utóbbi időben számos, e célcsoportok oktatására szakosodott és e téren nagy tapasztalattal rendelkező képzési szerv (egyesület és szervezet) kívül rekedt a „kínálati” piacon, mivel a rövid távú takarékosági intézkedéseket igen gyakran a legkevésbé „jövedelmező” csoportok kárára hajtották végre. Ezt a tapasztalatot emberi és pénzügyi tekintetben is hasznosítani kellene, különösen a kultúra, a szociális gazdaság és a népművelés területén, amelyek gyakran a szakképzéshez vezető utat jelentik e csoportok számára.

<sup>(1)</sup> *Progress towards the Lisbon objectives in Education and Training, Indicators and Benchmarks, 2007* (Előrelépések az oktatásra és képzésre vonatkozó lisszaboni célkitűzések megvalósítása terén, mutatók és referenciaalapok, 2007): SEC(2007) 1284. A NIACE felmérése a felnőttek oktatásában való részvételéről, *Counting the cost* (Költségfelmérés) 2008. január. A NIACE (National Institute of Adult Continuing Education) az Egyesült Királyság felnőtt-továbbképzési intézete.

3.5. Az európai képzési rendszer megerősített együttműködés révén történő fokozatos kialakítása érdekében közös szabályok kerülnek kidolgozásra. Ez különösen érzékeny kérdés az úgynevezett informális úton végzett tanulmányok tekintetében. A végső szabályokat a Cedefop jelentésében (a hivatkozást lásd alább) javasolt kritériumok alapján, valamint a megfelelő tapasztalatokkal rendelkező és inkluzív szervezetekkel (amelyek sikere nem a képzést adó képzések megkezdésekor történő kizáráson és válogatáson alapul) folytatott konzultációt követően kellene kidolgozni és tanulmányozni.

3.6. Az Európai Bizottságnak figyelembe kellene vennie saját *Cselekvési terv a felnőttkori tanulásról* című közleményét<sup>(2)</sup>, melynek révén gyorsabban be lehetne vonni a lehető legtöbb embert, a hangsúlyt a legrászorultabbakra helyezve, azokra, akik nemcsak sérülékenyek vagy hátrányos helyzetűek, hanem akiket a szociális és személyes beilleszkedés, illetve a gazdasági és területi kohézió céljával kiemelten kell kezelni<sup>(3)</sup>.

3.7. A tárgyalt ajánlás I. és II. melléklete, amelyek a Cedefop ajánlásai<sup>(4)</sup> alapján készültek, fontosak az ECVET rendszer sikere szempontjából. Egyszerre átláthatóan és koherensen fektetik le az összes szint fejlesztésének alapelveit. A rendszer hosszú távú működésének és tartósságának garantálása érdekében pontosítani, nyomon követni és széles körben terjeszteni kellene őket.

3.8. Jóllehet előrelépést jelent, hogy az előkonzultációk és az Európai Bizottsággal folytatott konzultációk során meghatároznak egy közös nyilvántartást és a tantárgyak kijelölésének közös körét, nem szabad megfélemlíteni arról, hogy az oktatás nem kereskedelmi szolgáltatás, hanem épp ellenkezőleg, a lehető legtöbb ember számára hozzáférhető alapszolgáltatásnak kell maradnia, amit mind közpénzekből, mind a kohéziós alapokból történő finanszírozással garantálni kell nemzeti szinten csakúgy, mint a WTO-tárgyalások keretében, ha meg kívánjuk őrizni – tág értelemben – az európai versenyképességet (közérdek).

<sup>(2)</sup> Az EGSZB véleménye a következő tárgyban: A Bizottság közleménye a Tanácsnak, az Európai Parlamentnek, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának: *Cselekvési terv a felnőttkori tanulásról – Tanulni sohasem késő*. Előadó: Renate HEINISCH. (HL C 204., 2008.8.9., 89. o.).

<sup>(3)</sup> Az RB 2008. június 19-i véleménye a következő tárgyban: *Cselekvési terv a felnőttkori tanulásról – Tanulni sohasem késő*. Előadó: Mary SHIELDS. Elfogadva a 2008. június 18.–19-i plenáris ülésen.

<sup>(4)</sup> Az 1975-ben a 337/75/EGK tanácsi rendelettel létrehozott Európai Szakképzés-fejlesztési Központ az Európai Unió szakoktatási és -képzési referenciaközpontja. SEYFRID, Erwin: *Indicators for quality in VET: to enhance European cooperation* (Minőségmutatók a szakoktatásban és -képzésben: az európai együttműködés javítása). CEDEFOP-Panorama: Luxemburg, 2007.

3.9. A koherencia érdekében a tisztességes munkára és a színvonalas oktatásra vonatkozó célkitűzéseket össze kell kapcsolni mint a versenyképesség garanciáit, és folytatni kell egy európai képesítési rendszer kialakítását a tagállamok a különböző szintű szociális partnerek és az érvényesítésben érdekelt személyek közötti egyeztetés révén, és a célkitűzések középpontjában ez utóbbiaknak mint célcsoportnak kell állniuk. A célkitűzések érthetőek és világosak kell hogy legyenek mind a kedvezményezettek szempontjából: a képességek terén elért eredmények elismerése, átvihetőség, földrajzi és szakmai mobilitás, mind pedig a képzési intézményeket illetően: elismerés és az általános érdekű célokat szolgáló finanszírozáshoz való hozzáférés. Egy európai képesítési rendszer hozzájárulhat a foglalkoztathatósághoz és mobilitáshoz, ha az alábbi szempontokon alapul: a legjobban teljesítő (tapasztalat, a sikeres érvényesítések száma, az érvényesítések minősége) képzési intézmények megtartása; a konkrét módszereket a gyakorlatban kipróbált képzési intézmények (szervezetek és egyesületek) által megszerzett tapasztalatok elismerése; a háttérbe szorított képzési intézmények (segítségnyújtás a migránsoknak, a romák támogatása, felnőttek írás-olvasásoktatása, nyelvi támogatás stb.) előnyben részesítése és bizalmának visszanyerése.

Kelt Brüsszelben, 2008. október 22-én.

Európai Gazdasági és Szociális Bizottság  
elnöke  
Mario SEPI

3.10. Az EGSZB emlékeztet arra, hogy a mobilitás jelenleg a leginkább azokat a kiküldött férfi munkavállalókat érinti, akik az építési szolgáltatási ágazatokban dolgoznak, ezeket követi az informatikai és az új technológiákkal kapcsolatos szolgáltatások területe, majd az idegenforgalom, a közlekedés stb.

3.11. Mivel az ECVET kifejezetten a szakmai alap- és továbbképzést, valamint a formális (oktatás) és nem formális (szakmai tapasztalat) úton végzett tanulmányok elismerését és érvényesítését célozza, az EGSZB azt javasolja, hogy a képesítési rendszer szenteljen kiemelt figyelmet az egész életen át tartó tanulásnak és a kiküldött munkavállalók által szerzett tapasztalatok elismerésének <sup>(1)</sup>.

3.12. A négy év múlva esedékes felülvizsgálat részeként az Európai Bizottság irányításával széles körben terjeszteni kellene az eredményeket a tagállamok körében annak érdekében, hogy az ECVET alapvető tényezővé váljon a jelenlegi rendszerek fejlődésében és a civil társadalom számára.

<sup>(1)</sup> Az EGSZB véleménye a következő tárgyban: A Bizottság közleménye a Tanácsnak, az Európai Parlamentnek, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának – A munkavállalók szolgáltatásnyújtás keretében történő kiküldetése: az előnyök és a potenciál maximalizálása a munkavállalók védelmének biztosítása mellett. Előadó: An LE NOUAIL-MARLIÈRE (HL C 224., 2008.8.30., 95. o.).